

Asia: VN/3049/2021

Lausuntopyyntö opettajarekisteriä ja opettajatiedonkeruuta koskevasta selvityksestä

Lausunnonantajan lausunto opettajarekisteriä ja opettajatiedonkeruuta koskevasta selvityksestä

1) Opettajarekisterin hyödyt ja käyttötarkoitukset: Pyydämme kommentteja selvityksessä esitettyihin opettajarekisterin tuottamiin hyötyihin ja rekisterin käyttötarkoituksiin. Onko rekisterin hyödyt ja käyttötarkoitukset kuvattu selvitysraportissa onnistuneesti ja eri tahojen tarpeet ja näkökulmat huomioiden? (Ks. raportin luku 6, osin myös luku 7).

Rekisterin hyödyt ovat ensisijaisesti OPHn tiedonkeruun näkökulmasta kuvattu. Työnantajan näkökulmasta rekisteristä ei ole hyötyä eikä käyttötarkoitusta.

2) Opettajarekisteriin liittyvät haasteet: Pyydämme kommentteja selvityksessä esitettyihin opettajarekisteriin liittyviin haasteisiin. Onko opettajarekisteriin ja sen perustamiseen liittyvä haasteet huomioitu selvityksessä onnistuneesti? (Ks. osin luvut 6, 8 ja 9)

Työnantajan näkökulmasta rekisterin koonti ja ylläpito tuo paljon työtä. Palvelussuhteet ovat työläästi ajan tasalla pidettävät. Opettajat ja varsinkin opetuksen tukihenkilöt vaihtavat työsuhteita usein.

3) Opettajarekisterin kohderyhmät ja vaiheittainen eteneminen: Pyydämme kommentteja raportissa esitettyihin opettajarekisterin kohderyhmiin ja vaiheittaiseen etenemiseen. Jos opettajarekisteri perustetaan, mitkä kohderyhmät opettajarekisterin tulisi kattaa, mitä koulutusasteita sen tulisi koskea? Miksi? Onko selvityksessä esitetty opettajarekisterin perustamisen vaiheistaminen tarkoituksenmukaista? (Ks. luku 7)

Rekisteri ei hyödytä ammatillista koulutusta, jossa opettajan osaaminen ei kerry vain formaalisissa akateemisissa koulutuksissa. Vaativan erityisen tuen osaaminen kertyy arjessa ja lyhyissä osaamisen kartuttamistilanteissa, joista ei kerry automaattisesti rekisteriin tietoa. Kelpoisuus tulee olla asetustasoinen ensi sijassa. Osaamisen v ertailukelpoisuus sekä tunnistaminen ja tunnustaminen on merkittävän haastavaa.

Rekisteri tuo uuden kenties tarpeettoman hallinnointialueen oppilaitokselle. Oma osaamisen kerryttäminen ja dokumentointi kannattaa jättää henkilölle itselleen, ei yhteiskunnalle.

Rekistereissä aina haasteena tiukka henkilötietojen tallentamiseen liittyvä lainsäädäntö. Hallinnointi nykyisten säädösten ollessa voimassa merkittävän vaikeaa.

4) Opettajarekisterin sisällöt: Pyydämme kommentteja selvityksessä esitettyihin opettajarekisterin sisältöihin. Mitä tietoja rekisterin tulisi kattaa? (Ks. luku 7.3)

Tämä kohta myös tuo paljon lisätyötä työnantajalle. Vaativassa erityisessä tuessa opetuksen tukihenkilöstön määrä on isompi kuin opettajien määrä ja vaihtuvuus suurta.

5) Opettajarekisteriin liittyvät tiedonsaantioikeudet ja tietosuojakysymykset: Pyydämme kommentteja opettajarekisteriin liittyviin tiedonsaantioikeuksiin ja tietosuojakysymyksiin. Pitäisikö opettajarekisterin tietojen saatavuus organisoida jotenkin toisin kuin mitä selvityksessä esitetään? (Ks. erityisesti luku 9.5; osin myös muut luvun 9 alaluvut)

KOSKI -tietovarantoon liittyvä linkitys ja Koski-tietojen päivitys: Valmisteluaineistossa viitataan siihen, että koskeen täytyisi siirtyä tieto ryhmä- tai luokkatunnuksesta ja sen tulisi yhdistyä opettajarekisteriin, jotta näitä tietoja voidaan yhdistää.

Ryhmätunnukseen sidottu ajattelutapa suhteessa opettajan työhön ei kuitenkaan vastaa käytännön työn organisointia ammatillisessa koulutuksessa. Opiskelijoilla on sekä ryhmätunnus että hoks:n kokonaisuudesta vastaava opettaja, mutta käytännössä osaamisen hankkimisen ohjaus jakaantuu useille opettajille, ja opiskelijat voivat opiskella samassa oppimisympäristössä ja opettajan ohjauksessa ryhmätunnuksesta riippumatta.

Työnantajalta kerättävät tiedot: ”opetettavat aineet” ja opetuksen työaika viikossa ei vastaa arkea ja näiden kerääminen automaattisesti järjestelmistä ei onnistu. Kerättävät tiedot tulisi rajata sellaisiin tietoihin, jotka voidaan koostaa automaattisesti (esimerkiksi työsuhteen tiedot, kelpoisuustiedot ja muut vastaavat tiedot jotka eivät ole suoraan kytköksissä päivittäiseen työn suunnitteluun).

6) Opettajarekisterin kustannukset: Pyydämme kommentteja rekisterin perustamiseen ja ylläpitoon liittyviin kustannuksiin. Onko opettajarekisterin kustannukset kuvattu selvityksessä onnistuneesti? Millaisia selvityksen ulkopuolelle jääneitä kustannuksia opettajarekisterin perustamisesta ja ylläpidosta voi aiheutua? (Ks. pääasiassa luku 8.1)

Kustannuslaskelmissa ei ole mitenkään huomioitu tiedonkeruun ja päivittämisen kustannuksia työnantajille. Tiedonkeruun automatisointi eri henkilöstöohjelmien rajapintojen välillä ei ole realistisesti huomioitu.

7) Vaihtoehdot rekisteripohjaiselle tiedonkeruulle: Pyydämme kommentteja vaihtoehdoista rekisteripohjaiselle tiedonkeruulle. Onko esityksessä huomioitu riittävän kattavasti muut vaihtoehtoiset tavat tiedonkeruulle? Olisiko selvityksessä esitetylle opettajarekisterille toimivaa vaihtoehtoa, joka tuottaisi tarvittavaa tietoa opettajista? Miten nykyistä kolmen vuoden välein toteutettavaa opettajatiedonkeruuta tulisi kehittää nykyisiä ja tulevia tietotarpeita vastaavaksi? (Ks. pääasiassa luku 8.3, myös 3.4)

-

8) Muut mahdolliset huomiot opettajarekisteriselvitykseen liittyen

-

9) Kannatatteko selvityksessä kuvatun opettajarekisterin perustamista?

Ei

Meriläinen Tiina
Ammattiopisto Spesia